

emcdda.europa.eu

ÖZET — SEÇİLİ KONU: UYUŞTURUCU SUÇLARI: CEZALAR VE DİĞER SONUÇLAR

Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığını İzleme Merkezi
Avrupa'da uyuşturucu sorununun durumu hakkında 2009 Yıllık raporu

Ambargo: 10.00 CET — 05.11.2009

Giriş

Avrupa Birliği'nde uyuşturucu kanununu ihlal eden suçlulara verilen cezalar ilk kez olarak bu 'Seçili Konu'da incelenmektedir ⁽¹⁾. Bu rapor, en son yılın istatistiklerinin analizi yoluyla, şu soruya yanıt vermeyi amaçlamaktadır: Uyuşturucu kullanma veya kişisel bulundurma ya da arz veya ticaret suçuyla uyuşturucu kanununu ihlal eden bir kişinin polis tarafından durdurulmasından sonra alması en olası cezalar nedir?

Kullanıcı ve kaçakçıların cezalandırılması

- 17 ülke cezaların kişisel kullanım suçları ile uyuşturucu arzına bağlı suçlar olarak ayrıldığını rapor etmiştir.
- Uyuşturucu suçlarına uygulanan cezalar (örneğin hapis, para cezası, sosyal çalışma) 26 ülkenin 13 tanesi tarafından kişisel kullanım ve arza bağlı suçlar olarak ayrı ayrı rapor edilmiştir.

Yasal işlemin sonlandırılması

- Oniki ülke polis veya savcılar tarafından verilen resmi veya gayri resmi afların sayısı hakkında sağlam veriler sunabilmiş olup, ayrıca beş ülke daha bu rakamlara ilişkin bazı kanıtlar sunmuştur. Sekiz ülke bu gibi 'ikincil' sonuçların sayısına dair hiçbir veri sunmamıştır.
- Altı ülkenin istatistiklerinden faydalanılarak yapılan gösterge niteliğindeki bir karşılaştırmada, açıklama sunulmamış cezaların oranı önceki yılda rapor edilen uyuşturucu suçlarının %25 ile %90'ı arasında değişiyordu.

Verilen cezaların türleri

- Kişisel kullanım suçlarına ilişkin olarak, **Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Almanya, Fransa, Letonya ve Hollanda**'daki en olası cezalar para cezasıydı; **Polonya ve Hırvatistan**'daki en olası cezalar tecil edilmiş hapis cezalarıydı ve **İtalya, Avusturya, Portekiz, Slovakya ve Birleşik Krallık** ise ağırlıklı olarak ikazlar veya tecil edilmiş davalar bulunduğunu rapor etmiştir.
- Polis tarafından durdurulan pek çok kullanıcı mahkemeye çıkmamaktaysa da kullanım veya kişisel bulundurma sebebiyle mahkemede hüküm giyenlerin birkaçı doğrudan cezaevine gitmektedir. Bunlardan bazılarının sebebi uyuşturucu kullanıcılarının sıklıkla, mevcut sınırlı verilere göre %60'a varan oranlarda tekrar suç işlemesi olabilir.

(¹) Karşılaştırmaların doğruluğu, aşağıdakiler arasındaki farklar sebebiyle, sınırlıdır: kullanılan tanımlar ve terminoloji; veri toplama sistemleri ve istatistiksel birimler ile bunların sayılma kuralları. Ayrıntılı bilgiler 'Seçili konu' ile bunun çevrimiçi ekinde bulunmaktadır.

- Arza bağılı suçlara ilişkin olarak, davaların daha ziyade suçun kabulü ve cezaya dayanan bir anlaşmayla sonuçlandığı **Slovakya** dışındaki ülkelerde diğer tüm cezalardan daha sıklıkla hapis cezası verilmiştir. **Çek Cumhuriyeti, Almanya, Portekiz ve Slovakya**'da çoğu hapis cezaları tecil edilmiştir. İki Üye Devlet (**Hollanda, Birleşik Krallık**) arza bağılı suçlardan hüküm giyenlerin %10'undan fazlası için sosyal çalışma kararı vermiştir.
- Ceza türleri ulusal verilerde ayrılmadığı ve tüm suçlara yönelik cezaların oranları karşılaştırıldığı zaman, **Bulgaristan ve Romanya**'da en yaygın cezalar olan tecil edilmiş hapis cezalarından farklı olarak, **İrlanda, Lüksemburg, Macaristan ve İsveç**'te hala sıklıkla para cezalarının kullanıldığı açıktı.
- Benzer hukuk sistemleri, kültürel yapılar ve tüketim alışkanlıklarına sahip üç ülke karşılaştırıldığında, **Finlandiya** hapis cezası verilen hafif uyuşturucu suçlarına dair en küçük oranı rapor ederken, **İsveç** daha ciddi suçlara yönelik olarak acil hapis cezasından daha çok faydalaniyor ve **Norveç** ise daha ziyade sosyal çalışma cezası verme uygulamasına gidiyordu.
- Yalnızca **İrlanda, Macaristan, Polonya ve Birleşik Krallık** sosyal çalışma seçeneğinden önemli oranda faydalandığını rapor etmiştir – çoğu sonuç raporunda, bu türde ceza son derece nadiren yer almaktadır.

Verilen cezaların büyüklüğü

- Onüç ülke, her zaman doğrudan karşılaştırılabilir formatlarda olmasa da, verilen hapis cezalarının uzunluğunu rapor etmiştir. Bazı daha küçük ülkeler bir yıl boyunca verilen tüm münferit cezaları rapor ederken, büyük ülkeler bir 'ortalama' rapor etmiştir.
- Kullanım veya kişisel bulundurmaya yönelik ortalama hapis cezaları ülkeler arasında bir ay ile 20 ay arasında değişiyordu.
- Arza bağılı suçlara ilişkin olarak, ortalamalar küçük satış için bir aydan ağır kaçakçılık suçları için 38 aya kadar değişiyordu.
- Uzun hapis cezaları nispeten nadirdi. İstatistikler, Avrupa'da 'uyuşturucu baronları' veya 'kingpinler'in az sayıda olduğu ve suçlarını ispatlamanın daha küçük ve daha görünür satıcılara kıyasla daha güç olduğu varsayımını desteklemektedir.

Söz konusu uyuşturucuların türleri

- Cezaya yol açan uyuşturucu türü sadece **Çek Cumhuriyeti, Kıbrıs, Hollanda, Portekiz, Slovakya ve Birleşik Krallık** tarafından rapor edilmiştir. Bu sınırlı istatistikler, uyuşturucuların kanun nezdinde eşit kabul edildiği ülkelerde bile, hala ortalama cezaların uyuşturucu türüne göre değiştiğini göstermektedir. Bu durum hukukçuların çeşitli uyuşturucularla ilişkili zarar veya şiddet düzeylerinde mevzuatta belirtilenlerin dışında farklar gördüğüne işaret etmektedir.

Tedavi veya danışmaya yönlendirme

- Avrupa çapında, bağımlılar için ceza yerine tedaviye yönelik siyasi destek konusundaki oybirliğine rağmen, 26 ülkeden 14'ü bu gibi sonuçlara ilişkin hiçbir istatistik rapor etmemiştir.
- Politika planlama amaçları için hayati önem taşıyan bir husus olarak, tedaviye başlayan kişilerin toplam sayısı sayılmazsa, tedavi müdahalelerine yönelik başarı oranlarının hesaplanması imkansız olacaktır.

Olası bir değerlendirme aracı

- Uyuşturucu hakkındaki en son AB eylem planı Üye Devletler'i 'uyuşturucu politikasının değerlendirmesinin sürmesini sağlamaya' çağırılmaktadır. Hukuki değişikliklerin nasıl uygulamaya konduğunun anlaşılması için ceza veya diğer sonuç istatistiklerinin kullanıldığı bir süreç değerlendirmesi, bu girişim için nispeten basit ama hayati bir adım teşkil edecektir. Ülkelerin, suçluların çoğunluğunun

cezai adalet sisteminden nasıl çıktığını ve bunların kanun yapıcıların amaçladığı yollardan mı yoksa diğer yollardan mı çıktığını anlamalarına olanak verecektir. Değerlendirme, ayrıca sistemin etkinliği ve verimliliğinin ölçülmesine de katkıda bulunabilir.